



Euroopa Liidu  
Nõukogu

Brüssel, 17. oktoober 2023  
(OR. en)

14286/23

CLIMA 484  
ENV 1140  
ONU 81

## MENETLUSE TULEMUS

---

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

---

Eelmise dok nr: 13840/23

---

Teema: Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide nimel ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonile esitatav esildis, mis käsitleb Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide riiklikult kindlaksmääratud panuse ajakohastamist

- Heakskiitmine

---

Delegatsioonidele edastatakse lisas 16. oktoobril 2023 toimunud nõukogu 3973. istungil heaks kiidetud esildis eespool nimetatud teemal.

**HISPAANIA JA EUROOPA KOMISJONI POOLT EUROOPA LIIDU JA SELLE  
LIIKMESRIIKIDE NIMEL ESITATAV ESILDIS**

Madrid, 16. oktoober 2023

**Teema: Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide riiklikult kindlaksmääratud panuse  
ajakohastamine**

Käesolev esildis koosneb kolmest osast: 1) ülevaade, 2) ELi ajakohastatud riiklikult kindlaksmääratud panus ning 3) teave, mida antakse riiklikult kindlaksmääratud panuse selguse, läbipaistvuse ja mõistetavuse (ICTU) parandamiseks.

**I. ÜLEVAADE**

**Menetluste kokkuvõte**

1. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid esitasid oma kavatsetava riiklikult kindlaksmääratud panuse **6. märtsil 2015** koos lisaga, mis sisaldab kõnealust panust käsitlevat kvantitatiivset ja kvalitatiivset teavet, kooskõlas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 20. istungjärgul Limas vastu võetud otsustega.
2. ELi kavatsetavast riiklikult kindlaksmääratud panusest sai ELi riiklikult kindlaksmääratud panus, kui EL ratifitseeris **2016. aasta oktoobris** Pariisi kokkuleppe, mille eesmärk oli **vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heitkoguseid kogu majanduses vähemalt 40% võrreldes 1990. aasta tasemega.**

3. Euroopa Ülemkogu (ELi liikmesriikide riigipead ja valitsusjuhid, Euroopa Ülemkogu eesistuja ja Euroopa Komisjoni president) kinnitas **2019. aasta detsembris** eesmärgi saavutada **2050. aastaks kliimanetraalne EL** kooskõlas Pariisi kokkuleppega. Euroopa Liidu Nõukogu võttis **5. märtsil 2020** vastu ELi ja selle liikmesriikide vähese kasvuhoonegaaside heitega arengu pikaajalise strateegia, mis kajastab kõnealust **kliimanetraalsuse eesmärki**, ning esitas selle ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile.
4. Euroopa Ülemkogu kiitis **11. detsembril 2020** heaks ELi uue ja ambitsioonikama 2030. aasta kliimaeesmärgi, mida kohaldatakse ELi ja selle 27 liikmesriigi suhtes ja mis näeb ette „**liidus 2030. aastaks kasvuhoonegaaside vähemalt 55% netovähendamise võrreldes 1990. aasta tasemega**“, ning esitas selle **18. detsembril 2020** ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile **ajakohastatud ja tõhustatud riiklikult kindlaksmääratud panusena**.<sup>1</sup>
5. **30. juunil 2021** avaldas EL määruse, milles sätestatakse siduv eesmärk saavutada Euroopa Liidus kliimanetraalsus hiljemalt 2050. aastaks, eesmärgiga saavutada seejärel negatiivsed heitkogused, ning millega luuakse kliimanetraalsuse saavutamise õigusraamistik, mida tuntakse **Euroopa kliimamäärusena**.<sup>2</sup> Euroopa kliimamäärusega kinnitati liidus kasvuhoonegaaside netoheite vähemalt 55% vähendamine 2030. aastaks võrreldes 1990. aasta tasemega, seades selle õiguslikult siduvaks eesmärgiks.
6. **14. juulil 2021** võttis Euroopa Komisjon vastu ettepanekute paketi „**Eesmärk 55**“ ELi õigusaktide läbivaatamiseks ja ajakohastamiseks, eesmärgiga tagada, et ELi poliitika oleks kooskõlas Euroopa kliimamääruses seatud kliimaeesmärkidega.

---

<sup>1</sup> [https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2022-06/EU\\_NDC\\_Submission\\_December%202020.pdf](https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2022-06/EU_NDC_Submission_December%202020.pdf)

<sup>2</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus).

7. Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Parlament võtsid 2023. aastal ametlikult vastu kõik paketi „Eesmärk 55“ rakendamiseks vajaliku **õigusraamistiku** olulised elemendid, ning kokkulepitud õigusaktid<sup>3</sup> on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*.
8. Riiklikult kindlaksmääratud panuse rakendamise seisukohast oluliste poliitikasuundade üksikasjad on läbi vaadatud, võttes arvesse **paketi „Eesmärk 55“ õigusraamistiku** vastuvõtmist, ning vastavad ajakohastused on esitatud käesolevas osas ja käesoleva esildise 3. osas (ICTU).
9. Komisjoni hinnangul võib paketi „Eesmärk 55“ õigusraamistik selle täieliku rakendamise korral võimaldada ELil ja selle liikmesriikidel isegi ületada ELi eesmärki saavutada liidus 2030. aastaks 1990. aasta tasemega võrreldes kasvuhoonegaaside heite vähemalt 55% netovähendamine.
10. Käesoleva esildisega ajakohastab EL enne COP28 toimumist teavet oma riiklikult kindlaksmääratud panuse kohta ja palub ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadil võtta käesolevas esildises sisalduvat asjakohast tehnilist teavet arvesse sekretariaadi kokkuvõtvast aruandes riiklikult kindlaksmääratud panuse kohta.

---

<sup>3</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2023/959, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, ja otsust (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist (ELi HKS-i direktiiv); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2023/958, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ seoses lennunduse panusega kogu ELi majandust hõlmavasse heitkoguste vähendamise eesmärki ja üleilmse turupõhise meetme asjakohase rakendamise (HKS – lennundus); Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2023/857, millega muudetakse määrust (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning määrust (EL) 2018/1999 (jõupingutuste jagamise määrus); Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2023/839, millega muudetakse määrust (EL) 2018/841 kohaldamisala, aruandlus- ja täitmisnõuete lihtsustamise ning liikmesriikidele 2030. aastaks eesmärkide kehtestamise osas, ning määrust (EL) 2018/1999 seire, aruandluse, edusammude jälgimise ja läbivaatamise parandamise osas (LULUCFi määrus).

*Peamised liidusisesed poliitikasuunad, mis 2020. aasta detsembris kokku lepitud uut kliimaeesmärki silmas pidades vastu võeti, on kokkuvõtlikult esitatud järgmistes punktides ning käesoleva dokumendi 3. osas (ICTU).*

11. ELi õigusaktide kohased heitkoguste vähendamise eesmärgid on hõlmatud **ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga (ELi HKS), jõupingutuste jagamise määrusega (JJM)** ning maakasutusega seotud heidet ja selle sidumist käsitleva määrusega (**LULUCF**). ELi 2030. aasta kliimaeesmärkide saavutamisele aitavad kaasa ka uute sõiduautode ja uute väikeste tarbesõidukite CO<sub>2</sub> heite norme, taastuenergiat ja energiatõhusust käsitlevad täiendavad õigusaktid ja poliitika, mis on osa paketist „Eesmärk 55“.
12. Alates 2005. aastast rakendatud **ELi HKS**i raames seatakse CO<sub>2</sub> heitele hind, kehtestades sellega hõlmatud sektorites lubatud heitkoguse ühikute maksimaalse ülemmäära. EL on oma õigusaktid läbi vaadanud ja neid muutnud, seades **uue eesmärgi vähendada 2030. aastaks heitkoguseid olemasolevates ELi HKSiga hõlmatud sektorites ja merenduses 2005. aasta tasemega võrreldes 62 %**.
13. **ELi HKS**i laiendamine meretranspordi heitkogustele hõlmab CO<sub>2</sub>, metaani ja dilämmastikoksiidi heitkoguseid, mis pärinevad laevadelt, mille kogumahutavus on suurem kui 5000, ning seda kohaldatakse **50% heitkoguste suhtes, mis pärinevad väljaspool ELi algavatest või lõppevatest reisidest**, ning kõigi ELi-siseste reiside heitkoguste ja ELi sadamates asuvatelt laevadelt pärinevate heitkoguste suhtes.
14. Mis puutub **kommerts**lennundusse, siis ELi HKS*i* raames jätkatakse tõhusat CO<sub>2</sub> hinnastamist Euroopa-siseste lendude ning Ühendkuningriiki ja Šveitsi suunduvate lendude puhul. Lisaks sellele on olemas õigusaktid, et asjakohasel juhul kohaldada Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni rahvusvahelise lennunduse süsinikdioksiidiheite kompenseerimise ja vähendamise süsteemi (COR<sub>S</sub>IA) ELis asuvate õhusõidukite käitajate suhtes lendude puhul, mis suunduvad muudesse COR<sub>S</sub>IA*s* osalevatesse kolmandatesse riikidesse ja sealt välja, ning kohaldada CO<sub>2</sub> hinnastamist COR<sub>S</sub>IA*t* mittekohaldavate kolmandate riikide lendude heitkoguste suhtes alates 2027. aasta algusest.

15. ELi HKS-i direktiivi läbivaatamisel kohaldatakse ka eraldi **CO<sub>2</sub> hinnastamise raamistikku kütuste põletamise suhtes maanteetranspordis ja hoonetes ja muudes sektorites (HKS2)** ning selle eesmärk on kehtestada heitkoguste hind alates 2027. aastast<sup>4</sup> ilma tasuta eraldamiseta ning aidata hõlmatud sektorites kaasa **heitkoguste vähendamisele 2030. aastaks 2005. aastaga võrreldes 42% võrra.**
16. Läbivaadatud **jõupingutuste jagamise määruse** kohaselt on ELi õigusaktidega kehtestatud liikmesriikidele rangemad individuaalsed siduvad eesmärgid sellist päritolu kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise osas, mida kehtiv ELi HKS ei hõlma, nimelt riigisisene transport (v.a lennundus), hooned, põllumajandus, jäätmed ja väiketööstus, kusjuures ELi tasandi eesmärk on **vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 2030. aastaks 2005. aastaga võrreldes 40%.**
17. LULUCFi sektoris võttis EL vastu liidu **kasvuhoonegaaside netosidumise eesmärgi, milleks on 310 miljonit CO<sub>2</sub> ekvivalenttonni**, mis on kasvuhoonegaaside netoheitte ja -sidumise väärtuste summa 2030. aastal. Lisaks sellele hõlmavad uued õigusaktid nüüd täielikult kogu liidu majandatava maa puhul teatatud heitkoguseid ja sidumist.
18. **Uute sõiduautode ja kaubikute** osas võttis EL vastu õigusaktid, mille eesmärk on vähendada **uute sõiduautode CO<sub>2</sub> heidet 55% ja uute kaubikute CO<sub>2</sub> heidet 50% alates 2030. aastast kuni 2034. aastani ning vähendada uute sõiduautode ja kaubikute CO<sub>2</sub> heidet 100% alates 2035. aastast.**
19. Kokku on lepitud ambitsioonikad **eesmärgid energiatõhususe parandamiseks ja taastuvate energiaallikate osakaalu suurendamiseks** ELi energiaallikate jaotuses. Kooskõlas Euroopa Komisjoni kavaga muuta Euroopa sõltumatuks Venemaa fossiilkütustest juba enne 2030. aastat (RePowerEU) on EL kokku leppinud, et energiasäästu osas tõstetakse edasipüüdlikkust, seades suurema eesmärgi **vähendada energia lõpptarbimist ELi tasandil 11,7% võrra 2030. aastaks** ning seades uue eesmärgi **suurendada 2030. aastaks taastuenergia osakaalu ELi üldises energiatarbimises vähemalt 42,5%-ni**, millele lisandub soovituslik täiendav 2,5%, mis võimaldaks jõuda 45%-ni.

---

<sup>4</sup> Juhul kui gaasi ja nafta hinnad on HKS2 kavandatud algusele eelnevatel kuudel erakordselt kõrged, hakkab see süsteem toimima alates 2028. aastast. Kasvuhoonegaaside vähendamise eesmärki aga ei muudeta.

*Täiendavad elemendid, mis on seotud ELi üldiste jõupingutustega kliimameetmete valdkonnas.*

20. **Säästvatel transpordikütustel** võib olla keskne roll kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisel. Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Parlament jõudsid vastavalt 2023. aasta märtsis ja aprillis **kokkuleppele ettepanekute „FuelEU Maritime“ ja „ReFuelEU Aviation“ suhtes**, eesmärgiga suurendada säästvate kütuste kasutuselevõttu õhusõidukites ja laevades ning vähendada nende ökoloogilist jalajälge.
21. Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid vastu peatselt jõustuva määruse, milles käsitletakse **alternatiivkütuste taristu** kasutuselevõttu, et tagada avalikkusele juurdepääs piisavale taristuvõrgule maantesõidukite või laevade laadimiseks või tankimiseks alternatiivkütustega. Kavandatud määruel on oluline roll selliste taristute kasutuselevõtu kiirendamisel, et mitte piirata heiteta ja vähese heitega sõidukite ja laevade kasutamist, algetada positiivne mõjuring ning seeläbi võimaldada transpordisektoril märkimisväärselt vähendada oma CO<sub>2</sub> jalajälge.
22. Euroopa roheline kokkuleppe raames kinnitasid ELi juhid 2020. aasta juulis, et **ELi eelarvest ja täiendavatest taastevahenditest tehtavate kulutuste kogusumma suhtes kohaldatakse 30%-list** üldist kliimaeesmärki, et saavutada 2050. aastaks ELi kliimanetraalsuse eesmärk ja aidata kaasa liidu uue 2030. aasta kliimaeesmärgi saavutamisele. Nad kinnitasid, et üldiselt peaksid kõik ELi kulutused olema kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega. Selle ja muude meetmetega, nagu ELi HKS, ja täiendava finantsturupoliitikaga, nt ELi kestliku rahastuse raamistik, toetab EL artikli 2 lõike 1 punkti c rakendamist, et viia rahavood kooskõlla vähese kasvuhoonegaaside heite ja kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelise arenguteega.

23. Selle toetamiseks, et üleminek kliimaneutraalsele majandusele toimuks õiglasel viisil, kedagi kõrvale jätmata, on EL loonud **kliimameetmete sotsiaalfondi, et toetada vähekaitstud leibkondi**, mikroettevõtjaid ja transpordikasutajaid, et need tuleksid toime uuest HKSist tuleneva mõjuga hoonete ja maanteetranspordi ning muude sektorite kütuste hindadele. Põhimõtteliselt tuleks kooskõlas selle määruse<sup>5</sup> artiklitega eraldada ajavahemikuks 2026–2032 maksimaalselt 65 miljardit eurot.
24. ELi HKS-i läbivaatamisega tugevdatakse ka **ELi HKS-i rahastatavat moderniseerimisfondi, et aidata alates 2024. aastast katta 13 väiksema sissetulekuga liikmesriigi märkimisväärsed investeerimisvajadusi**. See hõlmab toetust investeeringuteks, mida tehakse energiasüsteemide moderniseerimiseks ja energiatõhususe parandamiseks energia salvestamisel, taastuvate energiaallikate tootmisel ja kasutamisel ning energiavõrkude, sealhulgas torujuhtmete, võrkude ja kaugkütte ajakohastamisel, edendades **õiglast üleminekut** CO<sub>2</sub>-st sõltuvas piirkonnades. Moderniseerimisfondi rahastatakse tuludest, mis saadakse ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS) raames 2021.–2030. aastaks ette nähtud 2% lubatud heitkoguse ühikute üldkoguse enampakkumisel, ja toetust saavate liikmesriikide poolt üle kantud täiendavatest LHÜdest– viis liikmesriiki on otsustanud seda teha. Samuti pannakse moderniseerimisfondi jaoks enampakkumisele veel 2,5% lubatud heitkoguse ühikute üldkogusest 2024. ja 2030. aasta vahelisel ajal.
25. Lisaks on **ELi HKS-i innovatsioonifond** üks maailma suurimaid rahastamisprogramme uuenduslike vähese CO<sub>2</sub> heitega tehnoloogiate tutvustamiseks. Innovatsioonifondist, mida rahastatakse 100% ulatuses ELi HKSist, antakse ajavahemikul 2020–2030 sõltuvalt süsinikdioksiidi hinnast ligikaudu 38 miljardit eurot (75 eurot / tCO<sub>2</sub>) toetust uuenduslike vähese CO<sub>2</sub> heitega tehnoloogiate tutvustamiseks, et tuua turule tööstuslikud lahendused Euroopa CO<sub>2</sub> heite vähendamiseks ja toetada Euroopa üleminekut kliimaneutraalsusele.

---

<sup>5</sup> EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU 10. mai 2023. aasta MÄÄRUS (EL) 2023/955, millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond ja muudetakse määrust (EL) 2021/1060.

26. **Süsiniku piirimeetmega (SPIM)** kehtestatakse hind valitud imporditud toodete süsinikusisaldusele. SPIMi peamine eesmärk on hoida ära süsinikuheite ülekandumist ja heitkoguste suurenemist kolmandates riikides, tagades, et teatavate imporditud toodete suhtes kohaldatakse samaväärset süsinikuhindu, mida kohaldatakse ELi-sisestele toodetele. Seda kohaldatakse mittediskrimineerival viisil, mis on kooskõlas rahvusvaheliste kaubanduseeskirjadega, ning selle kohaldamine loob aluse tihedamale rahvusvahelisele koostööle.
27. EL on pühendunud sellele, et edendada inimõigustel põhinevat ja sooteadlikku lähenemisviisi kliimameetmetele, soodustada sotsiaalset õiglust, võrdsust ja kaasavust ülemaailmsel üleminekul kliimaneutraalsusele ning naiste täielikku, võrdset ja sisulist osalemist ja kaasatust kliimaga seotud otsuste tegemisel, ning sellele, et täita täielikult meie inimõigustealased kohustused kliimamuutuste vastaste meetmete võtmisel.

## **II. ELi JA SELLE LIIKMESRIIKIDE AJAKOHASTATUD RIIKLIKULT KINDLAKSMÄÄRATUD PANUS**

28. EL ja selle liikmesriigid on ühiselt tegutsedes võtnud endale õiguslikult siduva eesmärgi **vähendada liidus<sup>6</sup> 2030. aastaks kasvuhooonegaaside netoheidet 1990. aasta tasemega võrreldes vähemalt 55% võrra.**
29. Käesolev dokument asendab<sup>7</sup> ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni riiklikult kindlaksmääratud panuste registris sisalduva ELi ja selle liikmesriikide 17. detsembri 2020. aasta esildise, ning alates kuupäevast, mil sekretariaat käesoleva esildise kätte saab, käsitatakse seda praeguse riiklikult kindlaksmääratud panusena, mida EL ja selle liikmesriigid säilitavad Pariisi kokkuleppe artikli 4 alusel.

---

<sup>6</sup> Mõiste „liidus“ tähendab rahvusvaheliste ühikute kasutamiset.

<sup>7</sup> Kooskõlas ELi ja selle liikmesriikide 17. detsembri esildise punktiga 29.

### III. TEAVE, MIS ON VAJALIK ELI RIIKLIKULT KINDLAKSMÄÄRATUD PANUSE SELGUSE, LÄBIPAISTVUSE JA MÕISTETAVUSE (ICTU) TAGAMISEKS

30. 2018. aastal Katowices toimunud Pariisi kokkuleppe osaliste kohtumisena toimiva COPi esimesel istungjärgul (CMA1) leppisid osalised kokku suunised teabe kohta, mis on vajalik nende riiklikult kindlaksmääratud panuste selguse, läbipaistvuse ja mõistetavuse (ICTU) tagamiseks.
  31. Käesolevas osas ajakohastatakse ICTUd käesoleva esildise esitamise kuupäeva seisuga.
-

**TEAVE, MIS PARANDAB AJAVAHEMIKUKS 2021–2030 KEHTESTATUD EUROOPA LIIDU JA SELLE LIIKMESRIIKIDE AJAKOHASTATUD RIIKLIKULT KINDLAKSMÄÄRATUD PANUSE SELGUST, LÄBIPAISTVUST JA MÕISTETAVUST**

**Teave, mis on vajalik ELi riiklikult kindlaksmääratud panuse selguse, läbipaistvuse ja mõistetavuse tagamiseks**

*Punkt CMA 1 suunised*

*ELi riiklikult kindlaksmääratud panuse suhtes kohaldatav ICTU*

**1 Kvantifitseeritav teave võrdluspunkti kohta (sealhulgas vajaduse korral baasaasta)**

(a)	Võrdlusaasta(d), baasaasta(d), võrdlusperiood(id) või muu(d) algusaeg(-ajad)	1990
(b)	Kvantifitseeritav teave võrdlusnäitajate kohta, nende väärtused võrdlusaasta(te), baasaasta(te), võrdlusperioodi(de) või muu(de) algusaja (-aegade) ja vajaduse korral sihtaasta kohta	Võrdlusnäitaja kvantifitseerimine põhineb riikide koguarvudel, mille Euroopa Liit on esitanud riiklikus inventuuriaruandes, ning seda võib ajakohastada kasvuhoonegaaside inventuuri metodoloogilistest parandustest tulenevalt.
(c)	Osalised esitavad muu asjakohase teabe Pariisi kokkuleppe artikli 4 lõikes 6 osutatud strateegiate, kavade ja meetmete kohta või riiklikult kindlaksmääratud panuse komponentideks olevate poliitikate ja meetmete kohta, kui punkti 1 alapunkti b ei kohaldata	Ei kohaldata
(d)	Sihttase võrdlusnäitaja suhtes, väljendatuna arvuliselt, näiteks vähendusprotsendi või -kogusena	Kogu majanduses 2030. aastaks kasvuhoonegaaside vähemalt 55% netovähendamine liidus <sup>1</sup> võrreldes 1990. aasta tasemega.
(e)	Teave võrdluspunkti(de) kvantifitseerimisel kasutatud andmeallikate kohta	Võrdlusnäitaja kvantifitseerimine põhineb Euroopa Liidu riiklikus inventuuriaruandes esitatud andmetel.
(f)	Teave asjaolude kohta, mille korral lepinguosaline võib võrdlusnäitajate väärtusi ajakohastada	Väärtusi võib ajakohastada kasvuhoonegaaside inventuuri metodoloogilistest parandustest tulenevalt.

<sup>1</sup> Mõiste „liidus“ tähendab rahvusvaheliste ühikute kasutamiset.

<b>2 Rakendamise ajakava ja/või periood</b>	
(a)	Rakendamise ajakava ja/või periood, sealhulgas algus- ja lõppkuupäev, mis on kooskõlas Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimiva osaliste konverentsi poolt vastu võetud muude asjakohaste otsustega
	1. jaanuar 2021 – 31. detsember 2030
(b)	Kas see on ühe või mitme aasta eesmärk (kui on kohaldatav)
	Uhe aasta eesmärk, 2030
<b>3 Kohaldamisala ja ulatus</b>	
(a)	Eesmärgi üldine kirjeldus
	<p>Eemärk on siduv eesmärk vähendada liidus kogu majandust hõlmavat kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks vähemalt 55% võrreldes 1990. aasta tasemega ilma rahvusvaheliste ühikute panuseta.</p> <p><b>Geograafiline ulatus:</b> EL ja selle liikmesriigid (Belgia, Bulgaaria, Tšehhi, Taani, Saksamaa, Eesti, Iirimaa, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Horvaatia, Itaalia, Küpros, Läti, Leedu, Luksemburg, Ungari, Malta, Madalmaad, Austria, Poola, Portugal, Rumeenia, Sloveenia, Slovakkia, Soome, Rootsi)<sup>2</sup></p> <p>Käesolevas jaos on tõhustatud eesmärgi saavutamiseks võetud arvesse järgmisi õigusakte: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2023/959, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/842, mida on muudetud määrusega (EL) 2023/857 (jõupingutuste jagamise määrus), <b>Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/841 (LULUCFi määrus), mida on muudetud määrusega (EL) 2023/839 (LULUCFi määrus)</b>. Selle eesmärgi saavutamiseks vajalikule vähendamisele aitavad kaasa täiendavad õigusaktid ja leevendusmeetmed ELi tasandil ja liikmesriikides, nagu on kirjeldatud käesoleva esildise I ja II osas.</p>

<sup>2</sup> Sealhulgas ELi äärepoolseimad piirkonnad (Guadeloupe, Prantsuse Guajaana, Martinique, Mayotte, Réunion, Saint Martin (Prantsusmaa), Kanaari saared (Hispaania), Assoorid ja Madeira (Portugal)).

(b) Sektorid, gaasid, kategooriad ja reservid, mis on hõlmatud riiklikult kindlaksmääratud panusega, sealhulgas vajaduse korral kooskõlas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) suunistega

Täiendavad üksikasjad esitatakse **vastavalt IPCC suunistele Euroopa Liidu iga kahe aasta tagant esitatavates läbipaistvusaruannetes.**

**Hõlmatud sektorid:**

Energeetika

Lennundus: tsiviillennundusest pärit heitkoguseid võetakse arvesse üksnes selliste lendude CO<sub>2</sub> heite puhul, mille suhtes kohaldatakse ELi HKSi raames tõhusat CO<sub>2</sub> hinnastamist. Need hõlmavad Euroopa Majanduspiirkonna siseseid lende, Šveitsi suunduvaid lende ja Ühendkuningriiki suunduvaid lende.

Merendus: veetranspordi puhul võetakse arvesse CO<sub>2</sub>, metaani ja diämmastikoksiidi heitkoguseid, mis tekivad ELi sisestel reisidel.

Muud energiaallikate kategooriad vastavalt IPCC suunistele

Tööstuslikud protsessid ja toodete kasutamine

Põllumajandus

Jäätmed

Maakasutus, maakasutuse muutus ja metsandus (LULUCF) (lisateave selle sektori kohta on esitatud punkti 5 alapunktis e)

**Gaasid:**

süsinikdioksiid

(CO<sub>2</sub>), metaan (CH<sub>4</sub>),

dilämmastikoksiid

(N<sub>2</sub>O)

fluorosüivesinikud

(HFC),

perfluorosüivesinikud

(PFC), väävelheksafluoriid

(SF<sub>6</sub>) ja

lämmastiktrifluoriid (NF<sub>3</sub>).

(c) Kuidas lepinguosaline on võtnud arvesse otsuse 1/CP.21 punkti 31 alapunkte c ja d (allikad ja sidujad ning kas mingid kategooriad on välja jäetud)

ELi riiklikult kindlaksmääratud panus hõlmab kogu majandust ja on seega nimetatud sättega kooskõlas.

- |     |  |              |
|-----|--|--------------|
| (d) | Kliimamuutuste leevendamisega kaasnev kasu, mis tuleneb osaliste kohanemismeetmetest ja/või majanduse mitmekesistamise kavade, sealhulgas osaliste kohanemismeetmete ja/või majanduse mitmekesistamise kavade konkreetsete projektide, meetmete ja algatuste kirjeldus | Ei kohaldata |
|-----|--|--------------|

#### 4 Kavandamisprotsessid:

- |     |   |  |
|-----|---|--|
| (a) | Teave kavandamisprotsesside kohta, mida osaline tegi oma riiklikult kindlaksmääratud panuse ettevalmistamisel, ning olemasolu korral teave osalise rakenduskavade kohta, sealhulgas vajaduse korral järgmine teave: | Riiklikult kindlaksmääratud panuse sisu põhineb ulatuslikul mõjuhindangul <sup>3</sup> ja avaliku konsultatsiooni <sup>4</sup> käigus sidusrühmadelt kogutud arvamustel ja teabel.   |
| (i) | Riigisisene institutsiooniline korraldus, üldsuse osalemine ning kohalike kogukondade ja põlisrahvaste kaasamine sooteadlikul viisil  | ELi riiklikult kindlaksmääratud panus valmistatakse ette seoses ELi pühendumusega soolisele võrdõiguslikkusele ja valdkonnaülestele prioriteetidele, nagu on väljendatud järgmistes kohustustes: kohustus luua ja maksimeerida koostoimet kestliku arengu sotsiaalse, keskkonnaalase ja majandusliku mõõtme vahel <sup>5</sup> ; inimõiguste ja soolise võrdõiguslikkuse mõõtmete lisamine liikmesriikide riiklikesse kavadesse ja strateegiatesse ELi energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse <sup>6</sup> ja Euroopa soolise võrdõiguslikkuse pakti <sup>7</sup> alusel; ELi toetus ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsiooni <sup>8</sup> vastuvõtmisele. ELi eesmärk on saavutada sooliselt tasakaalustatud osalemine ning julgustada naiste ja tütarlaste täielikku, võrdset, tõhusat ja sisulist osalemist ja juhirolli kõigil kliimameetmete ja |

<sup>3</sup> Komisjoni talituste töödokument SWD(2020) 176.

<sup>4</sup> [https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12265-2030-Climate-Target-Plan/public-consultation\\_et](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12265-2030-Climate-Target-Plan/public-consultation_et)

<sup>5</sup> Nõukogu 9. aprilli 2019. aasta järeldused „Veelgi kestlikuma liidu saavutamine aastaks 2030“.

<sup>6</sup> [https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12265-2030-Climate-Target-Plan/public-consultation\\_et](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12265-2030-Climate-Target-Plan/public-consultation_et)

<sup>7</sup> Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta järeldused Euroopa soolise võrdõiguslikkuse pakti (2011–2020) kohta.

<sup>8</sup> Nõukogu 15. mai 2017. aasta järeldused põlisrahvaste kohta.

- (ii) Kontekstiga seotud küsimused, sealhulgas vajaduse korral:
- a) Riiklikud olud, nagu geograafia, kliima, majandus, kestlik areng ja vaesuse kaotamine
  - b) Riiklikult kindlaksmääratud panuse ettevalmistamisega seotud parimad tavad ja kogemused
  - c) Muud Pariisi kokkuleppega ühinemisel tunnustatud kontekstipõhised püüdlused ja prioriteedid

otsuste tegemise tasanditel. EL toetab jätkuvalt ka noorte ja laste sisulist osalemist kliimamuutustega seotud otsustusprotsessides, samuti kliimaalast haridust ja koolitust ning üldsuse teadlikkuse suurendamist kliimamuutustest. EL tervitab asjaolu, et ÜRO Inimõiguste Nõukogu ja Peaassamblee tunnistasid, et õigus puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale on inimõigus, ning osaleb aktiivselt aruteludes, millega toetatakse seda õigust ning edendatakse kaasatust ja mittediskrimineerimist. EL tunnustab keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjate panust, kes seisavad silmitsi enneolematult suurte ohtude ja rünnakutega.

Enne kui Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu ELi õigusaktid vastu võtavad, korraldatakse kõigi nende üle avalik konsultatsioon. Juhtimiskord on sätestatud määruses (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist, ning Euroopa kliimamääruses (EL) 2021/1119. See hõlmab tõhustatud juhtimissüsteemi, mis on seotud kliima- ja energiapoliitika integreeritud kavandamise, aruandluse ja seirega, sealhulgas seoses kliima- ja energiaeesmärkide, -poliitika, -meetmete ja -prognoosidega, inventuuridega, ning sätteid üldsuse mitmetasandilise osalemise ja avalike konsultatsioonide kohta, mida liikmesriigid peavad korraldama, et valmistada ette lõimitud riiklike energia- ja kliimakavasid, millega rakendatakse nende poliitilisi eesmärke aastani 2030. Need õigusaktid sisaldavad läbivaatamisklausleid kooskõlas Pariisi kokkuleppe kohaste ambitsioonikate kliimameetmete suurendamise viieaastase tsükliga.

Lisaks rakendab EL Pariisi kokkuleppe artikli 2 lõike 1 punkti c rakendamist toetavaid meetmeid, mis hõlmavad ELi HKS-i või ELi kestliku rahastamise raamistikku, sealhulgas finantsturupoliitika valdkonnas, ning jätkab tööd selle nimel, et viia rahastamisvood kooskõlla vähese kasvuhoonegaaside heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelise arenguteega.

(b) Konkreetne teave, mida kohaldatakse osaliste suhtes, sealhulgas piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonide ja nende liikmesriikide suhtes, kes on jõudnud kokkuleppele tegutseda ühiselt Pariisi kokkuleppe artikli 4 lõike 2 alusel, sealhulgas osaliste suhtes, kes on leppinud kokku tegutseda ühiselt, ning kokkuleppe tingimuste suhtes kooskõlas Pariisi kokkuleppe artikli 4 lõigetega 16–18

EL ja selle liikmesriigid teatavad käesolevaga ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile oma kavatsusest tegutseda ühiselt Pariisi kokkuleppe artikli 4 lõike 2 ja eespool punkti 3 alapunktis a sätestatud õigusaktide alusel, milles kirjeldatakse, kuidas EL ja selle liikmesriigid vastutavad kõnealuse riiklikult kindlaksmääratud panuse saavutamise eest.

Vastavad heitkoguste vähendamised on järgmised.

- Direktiivi (EL) 2023/959 (ELi heitkogustega kauplemise süsteem) kohaselt **vähendab EL kõnealuse õigusaktiga hõlmatud sektorite heitkoguseid 2030. aastaks 62% võrreldes 2005. aasta tasemega.**
- Määrusega (EL) 2023/857 seatakse ELi tasandi eesmärk vähendada määrusega hõlmatud sektorites 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heitkoguseid 2005. aastaga võrreldes 40%. **Iga ELi liikmesriik vähendab heitkoguseid 2030. aastaks 2005. aasta tasemega võrreldes vastavalt järgmisele protsendimäärale: Belgia 47%, Bulgaaria 10%, Tšehhi 26%, Taani 50%, Saksamaa 50%, Eesti 24%, Iirimaa 42%, Kreeka 22,7%, Hispaania 37,7%, Prantsusmaa 47,5%, Horvaatia 16,7%, Itaalia 43,7%, Küpros 32%, Läti 17%, Leedu 21%, Luksemburg 50%, Ungari 18,7%, Malta 19%, Madalmaad 48%, Austria 48%, Poola 17,7%, Portugal 28,7%, Rumeenia 12,7%, Sloveenia 27%, Slovakkia 22,7%, Soome 50%, Rootsi 50%.**
- Määrusega (EL) 2023/839 (millega muudetakse määrust (EL) 218/841) on kehtestatud **liidu siduv netosidumise eesmärk LULUCFi sektoris.** Eesmärgi geograafiline kohaldamisala on nüüd kogu liidus olev majandatav maa-ala. Igal liikmesriigil on 2030. aastaks siduv riiklik eesmärk suurendada kasvuhoonegaaside netosidumist, millega **koos saavutatakse ELi ühine eesmärk, milleks on 310 miljonit tonni CO<sub>2</sub> netosidumist.**
- **Lisaks kohustub iga liikmesriik saavutama ajavahemikuks 2026–2029 kasvuhoonegaaside netoheite ja -sidumise summa.**

(c) Kuidas osaline on oma riiklikult kindlaksmääratud panuse ettevalmistamisel lähtunud Pariisi kokkuleppe artikli 4 lõike 9 kohase ülemaailmse kokkuvõtte tulemustest

- Iga liikmesriigi 2030. aasta eesmärk on netosidumise suurenemine võrreldes 2016–2018. aasta andmetega, mis on esitatud 2032. aastal, järgmiselt: Belgia –320 kt CO<sub>2</sub> ekv, Bulgaaria –1163 kt CO<sub>2</sub> ekv, Tšehhi –827 kt CO<sub>2</sub> ekv, Taani –441 kt CO<sub>2</sub> ekv, Saksamaa –3751 kt CO<sub>2</sub> ekv, Eesti –434 kt CO<sub>2</sub> ekv, Iirimaa –626 kt CO<sub>2</sub> ekv, Kreeka –1154 kt CO<sub>2</sub> ekv, Hispaania –5309 kt CO<sub>2</sub> ekv, Prantsusmaa –6693 kt CO<sub>2</sub> ekv, Horvaatia –593 kt CO<sub>2</sub> ekv, Itaalia –3158 kt CO<sub>2</sub> ekv, Küpros –63 kt CO<sub>2</sub> ekv, Läti –639 kt CO<sub>2</sub> ekv, Leedu –661 kt CO<sub>2</sub> ekv, Luksemburg –27 kt CO<sub>2</sub> ekv, Ungari –934 kt CO<sub>2</sub> ekv, Malta –2 kt CO<sub>2</sub> ekv, Madalmaad –435 kt CO<sub>2</sub> ekv, Austria –879 kt CO<sub>2</sub> ekv, Poola –3278 kt CO<sub>2</sub> ekv, Portugal –968 kt CO<sub>2</sub> ekv, Rumeenia –2380 kt CO<sub>2</sub> ekv, Sloveenia –212 kt CO<sub>2</sub> ekv, Slovakkia –504 kt CO<sub>2</sub> ekv, Soome –2889 kt CO<sub>2</sub> ekv, Rootsi –3955 kt CO<sub>2</sub> ekv.

EL seab oma kliimaeesmärgi kooskõlas Euroopa kliimamäärusega. Selleks esitab komisjon hiljemalt kuue kuu jooksul pärast esimest ülemaailmset kokkuvõtet vajaduse korral seadusandliku ettepaneku kogu liitu hõlmava 2040. aasta kliimaeesmärgi kohta, mis põhineb üksikasjalikul mõjuhindamisel, nagu on sätestatud EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU 30. juuni 2021. aasta KLIIMAMÄÄRUSE (EL) 2021/1119 artikli 4 lõikes 3.

(d) Iga osaline, kellel on Pariisi kokkuleppe artikli 4 kohaselt riiklikult kindlaksmääratud panus, mis koosneb kohanemismeetmetest ja/või majanduse mitmekesistamise kavadest, mille tulemuseks on Pariisi kokkuleppe artikli 4 lõike 7 kohane kliimamuutuste leevendamisega kaasnev kasu, esitab teabe järgmise kohta: Ei kohaldata.

(i) Kuidas on riiklikult kindlaksmääratud panuse väljatöötamisel arvesse võetud reageerimismeetmete majanduslikke ja sotsiaalseid tagajärgi

(ii) Konkreetsed projektid, meetmed ja tegevused, mida tuleb rakendada, et aidata kaasa kliimamuutuste leevendamisele kaasnevale kasule, sealhulgas teave kohanemiskavade kohta, millega kaasneb ka kliimamuutuste leevendamisele kaasnev kasu, ning mis võivad muu hulgas hõlmata peamisi sektoreid, nagu energeetika, ressursid, veevarud, rannikuressursid, inimasustused ja linnaplaneerimine, põllumajandus ja metsandus; ning majanduse mitmekesistamise meetmed, mis võivad muu hulgas hõlmata selliseid sektoreid nagu tootmine ja tööstus, energeetika ja kaevandamine, transport ja kommunikatsioon, ehitus, turism, kinnisvara, põllumajandus ja kalandus

## **5 Eeldused ja meetodid, sealhulgas need, mille alusel hinnatakse ja arvestatakse inimtekkelistest allikatest pärinevat kasvuhoonegaaside heidet ja vajaduse korral sidumist**

(a) Eeldused ja meetodid, mida kasutatakse inimtekkelistest allikatest pärinevate kasvuhoonegaaside heite ja sidumise arvestamiseks vastavalt osalise riiklikult kindlaksmääratud panusele kooskõlas otsuse 1/CP.21 punktiga 31 ja Pariisi kokkuleppe osaliste kohtumisena toimiva osaliste konverentsi poolt vastu võetud arvestusalaste suunistega ELi praegune lähenemisviis arvestamise suhtes on kooskõlas IPCC poolt hinnatud meetodika ja ühiste näitajatega (vt allpool punkti 5 alapunkt d). Hiljemalt 31. detsembriks 2024 on lähenemisviis kooskõlas riiklikult kindlaksmääratud panuste jaoks koostatud arvestusalaste suunistega, mis on esitatud otsuse 4/CMA.1 II lisas.

(b)	Eeldused ja meetodid, mida kasutatakse, et arvestada riiklikult kindlaksmääratud panuses poliitikasuundade ja meetmete või strateegiatega rakendamist	Ei kohaldata. ELi riiklikult kindlaksmääratud panus on kasvuhoonegaaside heitkoguste absoluutne, kogu majandust hõlmav vähendamine.
(c)	Vajaduse korral teave selle kohta, kuidas osaline võtab arvesse olemasolevaid konventsiooni kohaseid meetodeid ja suuniseid, et arvestada inimtekkelistest allikatest pärinevat heidet ja sidumist vastavalt Pariisi kokkuleppe artikli 4 lõikele 14	Vt allpool punkti 5 alapunkt d.
(d)	IPCC meetodika ja parameetrid, mida kasutatakse inimtekkelistest allikatest pärineva kasvuhoonegaaside heite ja sidumise hindamiseks	Metoodika: IPCC 2006. aasta suunised. Parameetrid: globaalse soojendamise potentsiaal 100 aasta jooksul, kooskõlas IPCC viienda hindamisaruandega.
(e)	Sektori-, kategooria- või tegevuspõhised eeldused, meetodikad ja lähenemisviisid, mis on kooskõlas IPCC suunistega, sealhulgas vajaduse korral:	ELi maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse poliitikaamistik lähtub IPCC suunistest, TACCC põhimõtetest ja kehtivatest arvestuseeskirjadest, ajakohastades ja parandades neid ajavahemikuks 2021–2030. Poliitikaamistikku kohaldatakse 2026. aastast teatatud netoheite ja -sidumise suhtes, aidates kaasa eesmärgile suurendada pikas perspektiivis ELi maa netosidumist.
(i)	Lähenemisviis majandatava maa looduslikest häiringutest tuleneva heite ja selle sidumise käsitlemiseks	Liikmesriigid võivad ajavahemikul 2021–2025 kasutada metsastatud maal ja majandataval metsamaal esinevatest looduslikest häiringutest tuleneva heite arvestusest väljajätmise võimalust, mis on sätestatud määruse (EL) 2018/841 ( <b>mida on muudetud määrusega 2023/839</b> ) artiklis 10 ja VI lisas. Alates 2026. aastast seda võimalust enam ei kohaldata.
(ii)	Meetod, mida kasutatakse raietoodete tekitatava heite ja selle sidumise arvestamiseks	EL kasutab IPCC suunistes määratletud tootmise meetodit; vt ka määruse (EL) 2018/841 ( <b>mida on muudetud määrusega (EL) 2023/839</b> ) artikkel 9 ja V lisa. Läbivaadatud määruses (EL) 2023/839 nähakse ette uuenduslike süsinikku talletavate toodete pidev jälgimine.
(iii)	Lähenemisviis, mida kasutatakse metsade vanuselise struktuuri mõju käsitlemiseks	Kuni 2025. aastani võetakse majandatava metsamaa (metsamaaks jääv metsamaa) kavandatud võrdlustasemete puhul arvesse metsa vanuselist struktuuri, et võtta arvesse muutusi majandamistavades; vt ka määruse (EL) 2018/841 ( <b>mida on muudetud määrusega 2023/839</b> ) artikkel 8 ja IV lisa. Alates 2026. aastast võrdlustasemeid enam ei kohaldata.

- (f) Muud eeldused ja meetodid, mida kasutatakse riiklikult kindlaksmääratud panuse mõistmiseks ning vajaduse korral vastava heite ja sidumise hindamiseks, sealhulgas:
- (i) Kuidas koostatakse võrdlusnäitajaid, lähtetaset(-tasemeid) ja/või võrdlustaset(-tasemeid), sealhulgas vajaduse korral sektori-, kategooria- või tegevuspõhiseid võrdlustasemeid, mis hõlmavad näiteks kasutatud põhiparameetreid, eeldusi, määratlusi, meetodikaid, andmeallikaid ja mudeleid

ELi lähenemisviis on välja töötatud kooskõlas IPCC 2006. aasta suunistega kasvuhoonegaaside inventuuri kohta; kooskõlas otsusega 18/CMA.1. CMA otsus (5/CMA.3) võimaldab osalistel vabatahtlikult kasutada IPCC 2019. aasta täpsustust. Mõned liikmesriigid hakkasid täpsustust kasutama, mis kajastub ka ELi inventuuris. Eesmärk on võtta arvesse liikmesriikide territooriumil esinevat kasvuhoonegaaside netosidumist (heidet):

**LULUCFi kategooriad:** heide ja sidumine teatatud metsamaa, põllumaa, rohumaa, märgalade, asulate, muu maa, raietoodete, muu, õhusaastasadestise ning lämmastiku leostumise ja äravoolu kategooriate puhul, sealhulgas maakasutuse muutus nende kategooriate vahel.

**LULUCFi reservid:** elus biomass; metsavaris; lagupuit; mulla orgaaniline süsinik mineraalmuldades; mulla orgaaniline süsinik turvasmullas; raietooted

LULUCFi gaasid: CO<sub>2</sub>, CH<sub>4</sub>, N<sub>2</sub>O

(ii) Osaliste puhul, kelle riiklikult kindlaksmääratud panused sisaldavad kasvuhoonegaaside hulka mittekuuluvaid komponente, vajadusel teave nende komponentide puhul kasutatud eelduste ja meetodite kohta	Ei kohaldata. ELi riiklikult kindlaksmääratud panus on absoluutne, kogu majandust hõlmav kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärk.
(iii) IPCC suunistega hõlmamata, kuid riiklikult kindlaksmääratud panustega hõlmatud kliimamõjuga saasteainete puhul teave selle kohta, kuidas kliimamõjuga saasteaineid hinnatakse	Ei kohaldata. ELi riiklikult kindlaksmääratud panus hõlmab üksnes IPCC suunistega hõlmatud kliimamõjuga saasteaineid (vt punkti 3 alapunkt b).
(iv) Vajaduse korral täiendav tehniline teave	Ei kohaldata.

- (g) Kavatsus kasutada vajaduse korral Pariisi kokkuleppe artikli 6 kohast vabatahtlikku koostööd ELi vähemalt 55% netovähendamise eesmärk aastaks 2030 tuleb saavutada üksnes liidusiseste meetmete abil ilma rahvusvaheliste ühikute panuseta.

Norra, Island ja Liechtenstein on osalenud ELi heitkogustega kauplemise süsteemis alates 2008. aastast ning ELi ja Šveitsi heitkogustega kauplemise süsteemi ühendav leping jõustus 2020. aastal. EL jätkab võimaluste uurimist ELi heitkogustega kauplemise süsteemi ühendamiseks muude töökindlate heitkogustega kauplemise süsteemidega.

EL annab aru ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kaudu nende süsteemide ja kõigi teiste osalistega tehtava koostöö kohta viisil, mis on kooskõlas CMA1 raames vastu võetud suunistega ja CMA poolt kokku lepitud täiendavate suunistega.

## 6 Kuidas osaline leiab, et tema riiklikult kindlaksmääratud panus on riigi olusid arvestades õiglane ja ambitsioonikas

- (a) Kuidas osaline leiab, et tema riiklikult kindlaksmääratud panus on riigi olusid arvestades õiglane ja ambitsioonikas

ELi riiklikult kindlaksmääratud panus on nii ambitsioonikas kui ka õiglane, sest sellega pannakse üks maailma suurimaid fossiilkütustest sõltuvaid ja tööstuslikke majandusi liikuma 2050. aastaks kliimanetraalsuse saavutamise suunas, võttes samal ajal õiglaselt ja solidaarselt arvesse liikmesriikide erinevaid olusid.

Riiklikult kindlaksmääratud panus kajastab ELi 2030. aasta eesmärki, mis muudeti siduvaks Euroopa kliimamäärusega, milles kohustatakse ELi saama kliimanetraalseks aastaks 2050. EL saavutab 2030. aasta eesmärgi ühiselt ja võimalikult kulutõhusal viisil õigusaktide paketi „Eesmärk 55“ kaudu. Kõik ELi liikmesriigid osalevad selles jõupingutuses viisil, milles võetakse arvesse liikmesriikide, sealhulgas saareliikmesriikide ja saarte erinevaid lähtepositsioone, konkreetseid riiklikke olusid ja heitkoguste vähendamise potentsiaali ning nende seniseid jõupingutusi.

Euroopa kliimamäärusega luuakse edusammude jälgimise süsteem ja

tagatakse õiguslik alus vajaduse korral edasiste meetmete võtmiseks. Sellega luuakse prognoositavus investorite ja muude ettevõtjate jaoks ning tagatakse, et üleminek kliimaneutraalsusele on pöördumatu.

ELil on pikaajalised kogemused oma kliimapoliitika elluviimisel. Liidu kasvuhoonegaaside koguheid (v.a LULUCF ja rahvusvaheline lennundus) on alates 1990. aastast vähenenud 1939 miljoni CO<sub>2</sub> ekvivalenttonni võrra (ehk 34,3%), jõudes 2020. aastal madalaimale tasemele (3708 miljonit CO<sub>2</sub> ekvivalenttonni). EL on võrreldes 1990. aastaga sidunud oma sisemajanduse koguprodukti (SKP) järk-järgult lahti oma kasvuhoonegaaside heitkogustest, nii et samal ajavahemikul on SKP suurenenud 54% ja heitkogused on vähenenud ligikaudu 34%.

Tagamaks, et üleminek kliimaneutraalsele majandusele toimub õiglasel viisil ja kedagi kõrvale jätmata, lõi EL kliimameetmete sotsiaalfondi, et toetada vähekaitsitud leibkondi, mikroettevõtjaid ja transpordikasutajaid, et need tuleksid toime uue HKSist tuleneva mõjuga hoonete ja maanteetranspordi ning muude sektorite kütuste hindadele. Fondi tuleks erandkorras ja ajutiselt rahastada otse HKSist saadavast tulust.

ELi HKS-i läbivaatamisega tugevdatakse ka ELi HKS-i rahastatavat moderniseerimisfondi, et aidata alates 2024. aastast katta 13 väiksema sissetulekuga liikmesriigi märkimisväärseid investeerimisvajadusi. See hõlmab toetust investeeringuteks energia salvestamiseks, taastuvate energiaallikate tootmise ja kasutamise ning energiavõrkude, sealhulgas torujuhtmete, võrkude ja kaugkütte ajakohastamiseks, edendades õiglast üleminekut CO<sub>2</sub>-st sõltuvates piirkondades.

---

(b) Õiglusega seotud kaalutlused, sealhulgas võrdväarsuse kajastamine

IPCC kuuenda hindamisaruande kohaselt peavad ülemaailmsed kasvuhoonegaaside heitkogused 2030. aastaks vähenema ligikaudu 43% allapoole 2019. aasta taset, et soojenemine piirduks 1,5 °C tasemega. ELi eesmärk „vähemalt –55%“ on kooskõlas selle vähendamise tasemega, tuginedes heitkoguste olulisele vähendamisele, mille EL on alates võrdlusaastast 1990 saavutanud.

IPCC kõige ambitsioonikamad stsenaariumid (mille kohaselt globaalne soojenemine piirdub 1,5 °C-ga ilma seda ületamata või piiratud ületamisega) sarnanevad 2018. aasta eriaruandes 1,5 °C kohta esitatud stsenaariumidega, milles võeti arvesse ELi eesmärki „vähemalt –55%“ ja ELi 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärki. Nende eesmärkide saavutamine tähendab, et EL vähendab CO<sub>2</sub> heidet kiiremini, kui nende stsenaariumide kohaselt kogu maailmas vaja on. Aastaks 2050 ületab ELi kliimaneutraalsuse eesmärk CO<sub>2</sub> netonullheite taset, mis on kogu maailmas selleks ajaks vajalik.

Samuti tuleb märkida, et EL on juba vähendanud kasvuhoonegaaside heitkoguseid 31% võrreldes 1990. aasta tasemega, samas kui heitkogused kogu maailmas on suurenenud üle 50%. EL on oma 2020. aasta eesmärgid oluliselt ületanud, isegi kui COVID-19 pandeemia mõju arvesse ei võeta. Sel ajavahemikul vähenesid ELi ja selle liikmesriikide heitkogused rohkem kui mis tahes muus peamises arenenud või areneva majandusega riigis.

Peamiste suure sissetulekuga riikide hulgas on ELi heitkogused elaniku kohta samuti ühed väiksemad ning väiksemad kui mitmes tärpanud turumajandusega riigis.

IPCC kuuendas hindamisaruandes kinnitatakse ka seda, et järjepidev pühendumine kliimameetmetele, nagu ELis, on olnud tõhus piirkondades, kus seda on püütud teha. Samuti leiti aruandes, et järjepidev kliimapoliitika

---

		on toonud kaasa vähese heitega tehnoloogiate kulude vähenemise ja mitmeaastase heite vähenemise (isegi kui mõõta tarbimise alusel), ning ei leitud tõendeid heite märkimisväärse ülekandumise kohta, mis tuleneb hästi hallatud CO <sub>2</sub> heite hinnastamise poliitikast.
(c)	Kuidas osaline on käsitlenud Pariisi kokkuleppe artikli 4 lõiget 3	See riiklikult kindlaksmääratud panus kujutab endast edasiminekut võrreldes algse riiklikult kindlaksmääratud panusega sama ajavahemiku jooksul. Vt punkti 6 alapunkt a.
(d)	Kuidas osaline on käsitlenud Pariisi kokkuleppe artikli 4 lõiget 4	EL täidab seda sätet, seades kogu majandust hõlmava absoluutse eesmärgi
(e)	Kuidas osaline on käsitlenud Pariisi kokkuleppe artikli 4 lõiget 6	Ei kohaldata ELis.

#### **7 Kuidas riiklikult kindlaksmääratud panus aitab kaasa konventsiooni artiklis 2 sätestatud konventsiooni eesmärgi saavutamisele**

- |     |  |  |
|-----|--|--|
| (a) | Kuidas riiklikult kindlaksmääratud panus aitab kaasa konventsiooni artiklis 2 sätestatud konventsiooni eesmärgi saavutamisele      | EL leiab, et tema riiklikult kindlaksmääratud panus on kooskõlas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni eesmärgiga ja ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni Pariisi kokkuleppe pikaajalise eesmärgiga, nagu on selgitatud punkti 6 alapunktides a ja b. |
| (b) | Kuidas riiklikult kindlaksmääratud panus aitab kaasa Pariisi kokkuleppe artikli 2 lõike 1 punkti a ja artikli 4 lõike 1 täitmisele |  |